

Зміст:

(Натисніть на заголовок для переходу на текст)

Загальні питання

[Дайджест культурних подій \(з 24 до 30 червня\). – Софія Богуславець](#)

Вшанування пам'яті

[У Львові відбудеться VIII Міжнародний марафон пам'яті співака і воїна Василя Сліпака: програма](#)

Інформаційний суверенітет та інформаційна безпека України

[Євросоюз запровадив санкції проти Родіона Мірошника та ще двох російських пропагандистів. – Роман Мельник](#)

[росіяни вербують молодь на роботу у фейкових медіа на тимчасово окупованих територіях. – Олена Ярема](#)

[Деморалізувати та знецінити. Які фейки про військових поширює ворог. – Юлія Гуш](#)

[ІТ-волонтери проти російської дезінформації, або Як допомога РНБО переросла в далекосяжний ІІІ-стартап. Історія Mantis Analytics. – Марія Гурська](#)

Медіа

[602 злочини скоїла росія проти медіа та журналістів за два роки й чотири місяці повномасштабної війни. – Мар'яна Зінченко](#)

Подолання наслідків русифікації та тоталітаризму

[«Це спосіб бороти росію в себе в голові»: Суспільне презентувало відеоподкаст «Деколонізаторки». – Оксана Наумова](#)

Регіональна культурна політика. Ініціативи громад

[«Ми створили європейський хаб у селі»: як сільську бібліотеку перетворили на «Смарт Простір». – Діана Лановець](#)

Благодійність. Меценатство

[Український фотограф Владислав Краснощок презентував серію воєнних фото. Кошти з продажів спрямує на ЗСУ. – Ропяєва Жанна](#)

[У Києві пройде презентація нової книги Фоззі «Хеві Метал». – Ксенія Білаш](#)

Музика

[В Опереті тільки дівчата: прем'єра «Русалчиного Великодня» від Івана](#)

Уривського. – Наталка Писанка

«Висока гуманність мистецтва»: диригент Володимир Шейко про українську класичну та популярну музику. – Олеся Котубей-Геруцька

Jerry Neil та alyona alyona оголосили великий концерт. (Вперше після Євробачення співачки виступлять у Києві). – Ксенія Білаш

Візуальні мистецтва

Виставка художніх робіт уродженки Кіровоградщини демонструється у Києві

ПРОЄКТ «4–8»

«Правило двох стін» – у мистецькому просторі «Манівець хаб» відкривається нова виставка. – Антон Алохінссон

Єрмілов та інші – у резиденції «Слово» почала виходити серія коротких коміксів про Харків. – Антон Алохінссон

Кіномистецтво. Кінопрокат

Про біль, який не загоїться: як рівненська режисерка Леся Дяк створила докустрічку «Рани». – Тетяна Маркопольська

«Сентиментальна подорож до планети Параджанова»: документальну стрічку покажуть на 15-му ОМКФ. – Анастасія Ампілогова

«Невже я більше не побачу своїх ба та де?». – Марія Спалек

У день народження Романа Ратушного у Протасовому яру покажуть «20 днів в Маріуполі». – Анастасія Ампілогова

Культура та мистецтво для людей з інвалідністю

У Закарпатському драмтеатрі вперше показали виставу для людей з порушенням зору та слуху

Література. Книговидання

Закон про книжкові сертифікати та субсидії книгарням: підтримка галузі чи монополізація ринку? – Віктор Круглов

Місяць без друкарні «Фактор-Друк»: перспективи і ризику. – Лілія Галка

Охорона культурної спадщини

ЄС заборонив росії проводити операції із викраденими з України культурними цінностями. – «Європейська правда»

Прокуратура просить суд розірвати інвестиційний договір на реконструкцію будинків на київському Подолі. – Таміла Баранівська

Бібліотечна справа. Читання

Презентації книг та мінібібліотеки. Гід читацьким сезоном на ВДНГ. –

[Анастасія Ампілогова](#)

[Електронні книжки стають більш популярними серед українців – причини. – Ропасва Жанна](#)

[Чи викликає блекаут інтерес до читання в українців. – LIGA.net](#)

[Як формується ціна електронної книжки в Україні: пояснення видавців. – LIGA.net](#)

Підтримка України у світі

[У Варшаві і Вроцлаві скасували виступи джазового музиканта Авішя Коена через участь у фестивалі в росії. – Поліна Горлач](#)

Загальні питання

Дайджест культурних подій (з 24 до 30 червня). – Софія Богуславець

Анонс культурно-мистецьких подій у різних містах України.
Докладніше:

<https://sensormedia.com.ua/event/dajdzhest-kulturnyh-podij-z-24-do-30-cherwnya/>

Вшанування пам'яті

У Львові відбудеться VIII Міжнародний марафон пам'яті співака і воїна Василя Сліпака: програма

Від 28 червня по 5 липня відомі українські та іноземні музиканти зберуться, щоб вшанувати музиканта, який загинув за волю України. В межах міжнародного марафону пам'яті оперного співака й воїна В. Сліпака у Львові відбудеться 5 концертів та одна оперна постановка. Докладніше:

<https://zahid.espreso.tv/kultura-u-lvovi-vidbudetsya-8-y-mizhnarodniy-maraton-pamyati-spivaka-i-voina-vasilya-slipaka-programa>

Інформаційний суверенітет та інформаційна безпека України

Євросоюз запровадив санкції проти Родіона Мірошника та ще двох російських пропагандистів. – Роман Мельник

Євросоюз запровадив санкції проти пропагандиста з Луганська Р. Мірошника, який зараз є «послом з особливих доручень мзс рф щодо злочинів київського режиму». Крім того, до списку санкцій потрапив також близький до кремля російський пропагандист А. Габрелянов – засновник і директор редакції новинного порталу Life.ru, який також керує регіональними виданнями пропагандистського проекту Mash і є спонсором військового проекту WarGonzo Z, кореспонденти якого з початку війни ведуть антиукраїнську пропаганду. Санкції наклали також на В. Манучарова – російського телеведучого, блогера й актора. Крім того, до санкційного списку потрапили російська співачка П. Гагаріна, виконавець Я. Дронов (псевдонім Shaman) та актор І. Охлобистін. Докладніше:

<https://detector.media/infospace/article/228690/2024-06-24-ievrosoyuz-zaprovadyv-sanktsii-proty-rodiona-miroshnyka-ta-shche-dvokh-rosiyskykh-propagandystiv/>

росіяни вербують молодь на роботу у фейкових медіа на тимчасово окупованих територіях. – Олена Ярема

росіяни продовжують створювати фейкові локальні медіа на тимчасово захоплених територіях, щоб ізолювати інформаційне поле для українців, які перебувають у тимчасовій окупації. За інформацією Центру національного спротиву, ці медіа фінансуються кремлем і мають виглядати як «голос місцевих». Проте всі вони створені вже після окупації окремих українських територій, а їхніми редакціями керують росіяни. «Аби зменшити кадровий дефіцит ворог створює на ТОТ медіашколи з безкоштовним навчанням. Граючи на бажанні молоді стати відомими й незалежними від батьків, росіяни вербують

місцевих підлітків до роботи на свою машину пропаганди», – повідомляють у ЦНС. Докладніше:

<https://detector.media/infospace/article/228705/2024-06-24-rosiyany-verbuyut-molod-na-robotu-u-feykovykh-media-na-tymchasovo-okupovanykh-terytoriyakh/>

Деморалізувати та знецінити. Які фейки про військових поширює ворог.
– Юлія Гуш

Експерти Gwara media та «По той бік новин» розповідають про фейки навколо військових з початку повномасштабного вторгнення, а також які наміри можуть стояти за їх поширенням. Докладніше:

<https://lyuk.media/behind-city/factcheck-stopfake/>

ІТ-волонтери проти російської дезінформації, або Як допомога РНБО переросла в далекосяжний ШІ-стартап. Історія Mantis Analytics. – Марія Гурська

А. Тарасюк, М. Терещенко й О. Вихопень – співзасновники Mantis Analytics, ШІ-платформи, що моніторить інфополе в режимі реального часу. Її використовують для ризик-менеджменту і в бізнесі, і в урядових органах. Утім ані бути стартапом, ані єдиною командою хлопці не планували – компанія виросла з волонтерської ІТ-ініціативи, що допомагала й допомагає РНБО з аналізом російських дезінформаційних кампаній. Тарасюк й Вихопень розповідають про шлях від волонтерського чату ML-спільноти до стартапу, про волонтерство при комерційній компанії та суворий добір людей, про технологічну й наукову базу ШІ для ефективного визначення російської дезінформації. Докладніше:

https://lb.ua/tech/2024/06/25/620081_itvolonteri_proti_rosiyskoi.html

Медіа

602 злочини скоїла росія проти медіа та журналістів за два роки й чотири місяці повномасштабної війни. – Мар'яна Зінченко

Такими є дані Моніторингу російських злочинів проти журналістів та медіа, що здійснює Інститут масової інформації. Докладніше:

<https://detector.media/infospace/article/228670/2024-06-24-602-zlochyny-skoila-rosiya-proty-media-ta-zhurnalistiv-za-dva-roky-y-chotyry-misyatsi-povnomasshtabnoi-viyny/>

Подолання наслідків русифікації та тоталітаризму

«Це спосіб бороти росію в себе в голові»: Суспільне презентувало відеоподкаст «Деколонізаторки». – Оксана Наумова

20 червня в книгарні «Сенс» відбулася презентація подкасту «Деколонізаторки», перший випуск якого цього дня вийшов на ютуб-каналі «Суспільне Культура». Його авторки – культурологиня М. Найем і літературознавиця В. Сотникова – розповідають про травми, стереотипи та комплекси, які протягом багатьох років нав'язувала українцям росія. Докладніше:

<https://stv.detector.media/kontent/read/8419/2024-06-24-tse-sposib-boroty-rosiyu-v-sebe-v-golovi-suspilne-prezentovalo-videopodkast-dekolonizatory/>

Регіональна культурна політика. Ініціативи громад

«Ми створили європейський хаб у селі»: як сільську бібліотеку перетворили на «Смарт Простір». – Діана Лановець

«Тепер жителі українських сіл не рвуться в міста, а навпаки – відроджують місцеву сакральну історію колись забутих і покинутих сіл. Ба більше – диджиталізують сільські бібліотеки та нищать радянські пожитки, які століттями відбирали в нас можливість творити власну культуру. „Смарт Простір” у Козельщині став прикладом успішного перетворення занедбаної бібліотеки в новий коворкінг». Директорка «Смарт Простору» Н. Баришпольська розповідає, як село може стати осередком культурного й інноваційного розвитку; чому важливо відкривати культурні простори в громадах; як стати прикладом для інших і створити європейський хаб у селі. Докладніше:

<https://shotam.info/my-stvoryly-ievropeyskyu-khab-u-seli-yak-silsku-biblioteku-peretvoryly-na-smart-prostir/>

Благодійність. Меценатство

Український фотограф Владислав Краснощок презентував серію воєнних фото. Кошти з продажів спрямує на ЗСУ. – Ропасва Жанна

Український представник Харківської школи фотографії В. Краснощок випустив серію воєнних фото «Documentation of War. Skykeepers over Beekeepers». Всього в наборі 40 чорно-білих фотографій, знятих на плівку після початку повномасштабного вторгнення. Ціна набору – 1500 гривень. Всі кошти від продажів митець спрямує 11 окремій бригаді армійської авіації «Херсон». Джерело:

<https://bit.ua/2024/06/ukrayinskyj-fotograf-vladyslav-krasnoshhok-prezentuvav-seriyu-voyennyh-foto-koshty-z-prodazhiv-spryamuye-na-zsu/>

У Києві пройде презентація нової книги Фоззі «Хеві Метал». – Ксенія Білаш

27 червня у київському Pepper's Club відбудеться презентація нової книги О. (Фоззі) Сидоренка «Хеві Метал». Під час заходу збиратимуть донати, проведуть аукціони з незвичайними лотами. Кошти підуть на кісткові імпланти для поранених та аптечки для військових, якими опікується фонд Фоззі «Згуртовані». Подія проходить в рамках серії благодійних концертів «НаШапку», метою яких є забезпечити фронт та лікарні медичними препаратами та устаткуванням. Докладніше:

https://lb.ua/culture/2024/06/24/620548_kiievi_proyde_prezentatsiya_novoi.html

Музика

В Опереті тільки дівчата: прем'єра «Русалчиного Великодня» від Івана

Уривського. – Наталка Писанка

20 і 21 червня у Національній опереті відбулися прем'єрні покази опери «На русалчин Великдень» М. Леонтовича. Постановку здійснив Шевченківський лауреат-2024 І. Уривський, це була його дебютна робота з музичним театром. Докладніше:

<https://lifepravda.com.ua/culture/na-rusalchin-velikden-nova-vistava-urivskogo-yakoyu-vona-viyshla-302297/>

«Висока гуманність мистецтва»: диригент Володимир Шейко про українську класичну та популярну музику. – Олеся Котубей-Геруцька

В. Шейко – художній керівник та головний диригент Заслуженого академічного симфонічного оркестру Українського Радіо, керівник Об'єднання художніх колективів «Музика» Українського Радіо, народний артист України, лауреат Шевченківської премії. Він розповідає про його двадцятирічний шлях з Симфонічним оркестром Українського Радіо, роботу після початку повномасштабного вторгнення, гастролі за кордоном та імперський вплив росії через музику у світі. Докладніше:

<https://suspilne.media/culture/773429-visoka-gumannist-mistectva-dirigent-volodimir-sejko-pro-ukrainsku-klasicnu-ta-popularnu-muziku/>

Jerry Heil та alyona alyona оголосили великий концерт. (Вперше після Євробачення співачки виступлять у Києві). – Ксенія Білаш

28 червня відбудеться великий концерт alyona alyona та Jerry Heil у Stereoplaza. Докладніше:

https://lb.ua/culture/2024/06/24/620550_jerry_heil_alyona_alyona_ogolosili.html

Візуальні мистецтва

Виставка художніх робіт уродженки Кіровоградщини демонструється у Києві

У Національному музеї декоративного мистецтва України відкрито виставку декоративного розпису заслуженої художниці України Т. Гордової, яка презентує близько 30 робіт відомої черкаської мисткині, виконані в авторській техніці розпису пером, а також писанки її авторства з музейної колекції. Докладніше:

<https://oleksandrivka.rayon.in.ua/news/716559-vistavka-khudozhnikh-robot-urodzenki-kirovogradshchini-demonstruetsya-u-kievi>

ПРОЄКТ «4–8»

Про проєкт у галереї «CENTER» (НАОМА, Київ), представлений студентами 5 курсу (майстерня монументального і сакрального живопису О. Цугорка) в рамках курсу Ю. Сивиріна «Сучасні мистецькі практики». Докладніше:

<https://mitec.ua/proyekt-4-8/>

«Правило двох стін» – у мистецькому просторі «Манівець хаб» відкривається нова виставка. – Антон Алохінссон

28 червня у харківському культурно-мистецькому просторі «Манівець» відкриється виставка графіки місцевої художниці І. Зарубіної «Правило двох стін», присвячена життю у місті-фронтирі під час війни. Докладніше:

<https://lyuk.media/news/two-walls-rule/>

Єрмілов та інші – у резиденції «Слово» почала виходити серія коротких коміксів про Харків. – Антон Алохінссон

Перебуваючи у літературно-музичній резиденції «Слово», арткритик Б. Філоненко та дизайнер Д. Штангеев працюють над серією коротких коміксів «Рахувати Харків». Героєм першого випуску став видатний харківський дизайнер, художник-графік, та монументаліст В. Єрмілов. Докладніше:

<https://lyuk.media/news/counting-kharkiv-comics/>

Кіномистецтво. Кінопрокат

Про біль, який не загойється: як рівненська режисерка Леся Дяк створила докустрічку «Рани». – Тетяна Маркопольська

Фільм «Рани» рівненської режисерки Л. Дяк оцінили на Zlin Film Festival у Чехії. Стрічка здобула нагороду журі в категорії документальні фільми. Докладніше:

<https://kultura.rayon.in.ua/news/716795-pro-rani-yaki-ne-zagoyatsya-yak-rivnenska-rezhiserka-lesya-dyak-stvorila-dokustrichku-rani>

«Сентиментальна подорож до планети Параджанова»: документальну стрічку покажуть на 15-му ОМКФ. – Анастасія Ампілогова

З нагоди 100-річчя Сергія Параджанова (справжнє ім'я Саркіс Параджанян) у межах 15-го Одеського міжнародного кінофестивалю відбудеться спеціальний індустрийний показ документального фільму з використанням лялькової анімації «Сентиментальна подорож до планети Параджанова» режисера Т. Томенка. Сам ОМКФ проходить 12–20 липня у Києві. Докладніше:

<https://bit.ua/2024/06/sentymentalna-podorozh-do-planety-paradzhanova-dokumentalnu-strichku-pokazhut-na-15-mu-omkf/>

«Невже я більше не побачу своїх ба та де?». – Марія Спалек

До річниці руйнування греблі Каховської ГЕС канал «2+2» показав документальний фільм «Врятуй» про допомогу жителям Херсонщини під час повені. Режисером проєкту є С. Зейналов, який торік зняв документальний фільм «Лишатися (не) можна» про долю робітників Херсонського драмтеатру після окупації міста. Докладніше:

<https://detector.media/kritika/article/228719/2024-06-25-nevzhe-ya-bilshe-ne-pobachu-svoikh-ba-ta-de/>

У день народження Романа Ратушного у Протасовому яру покажуть «20 днів в Маріуполі». – Анастасія Ампілогова

5 липня відбудеться показ документального фільму «20 днів в Маріуполі». Подія проходить просто неба на галявині Протасового яру (Київ) недалеко від будинку, де жив Роман, активіст та розвідник 93 ОМбр «Холодний яр», котрий загинув у червні 2022 року. Докладніше:

<https://bit.ua/2024/06/u-den-narodzhennya-20-dniv-v-mariupoli/>

Культура та мистецтво для людей з інвалідністю

У Закарпатському драмтеатрі вперше показали виставу для людей з порушенням зору та слуху

Закарпатський обласний музично-драматичний театр імені братів Шерегіїв вперше показав виставу для людей з порушеннями зору та слуху. Глядачам зіграли виставу-сповідь «Кольори» за п'єсою Павла Ар'є. Поставила виставу та створила сценографію К. Берез. Сурдоперекладачка Н. Булеца транслювала все через жестову мову. А глядач з порушеннями зору мав можливість почути виставу завдяки Д. Фуско, яка транслювала все через спеціальні навушники, пояснюючи, що відбувається на сцені. Проект реалізовано в рамках Національної стратегії зі створення безбар'єрного простору в Україні, ініційованої першою леді О. Зеленською. Докладніше:

<https://kultura.rayon.in.ua/news/716817-u-zakarpatskomu-dramteatri-vpershe-pokazali-vistavu-dlya-lyudey-z-porushennyam-zoru-ta-slukhu>

Література. Книговидання

Закон про книжкові сертифікати та субсидії книгарням: підтримка галузі чи монополізація ринку? – Віктор Круглов

Генеральний директор видавництва «Ранок» зауважує: «Остання новина, яку найбільше обговорюють у книжковій сфері, – підписання законопроекту про книжкові сертифікати та субсидії книгарням. Це важливий крок для підтримки та розвитку галузі в найкритичніший для неї час. Однак, крім прихильників, закон має і критиків. Основне зауваження щодо того, що нібито більшу вигоду від програм отримають великі мережі книгарень, а не малі та незалежні книжкові». Він коментує цю ситуацію. Докладніше:

https://lb.ua/blog/victor_kruglov/620688_zakon_pro_knizhkovi_sertifikati.htm

1

Місяць без друкарні «Фактор-Друк»: перспективи і ризики. – Лілія Галка

Друкарня «Фактор-Друк» є однією з найбільших типографій повного циклу (підготовка до друку, сам друк із різноманітними тисненнями, додатковими дизайн-елементами і післядрукарська обробка) не лише в Україні, а й в Європі. Разом із видавництвом Vivat і мережею книгарень Vivat підприємство входить до групи компаній «Фактор». До повномасштабного вторгнення друкарня видавала до 1 мільйона примірників книг на місяць. А з 24 лютого 2022 року потужність підприємства знизилася. Перші місяці друкарня не працювала, відновлювати роботу почали в травні 2022 року. Однак вийти на

довоєнну потужність не вдалося через постійні обстріли і відключення світла. Попри це з 24 лютого «Фактор-Друк» вже надрукувала понад 10 мільйонів книжок. Друкарня виробляла продукцію для більш, ніж 30 українських видавництв і мала клієнтів з Європи, зокрема Німеччини. Серед видавців, які друкували книжки на «Фактор-Друці» – Vivat, «Ранок», «КСД», ВООКСНЕФ, «Видавництво Старого Лева», «АССА», Mimir Media, «Свічадо», «Колесо Життя» та ін. 23 травня ракети вдарили по друкарні «Фактор-Друк». Сума збитків, яку назвала генеральна директорка типографії, – щонайменше 5,1 мільйона євро. Із них 3,7 мільйона євро – це збитки всіх видавців, чиї книги на момент удару були в друці. Ще до 2 мільйонів євро потрібно на відновлення цеху та фабрики загалом, бо постраждали також сусідні будівлі. Генеральна директорка «Фактор-Друку» Т. Гринюк каже, що на повне відновлення потрібно 4–6 місяців за умови фінансування від іноземних донорів. Але навіть після того, як палітурний цех відновлять, за її словами, залишиться нестача кваліфікованих спеціалістів. «Ми втратили людей, які працювали на друкарських машинах. Це унікальні фахівці, яких немає на ринку. Навчання нових працівників займає кілька років, адже немає освітніх закладів, які б готували спеціалістів друкарської галузі. Люди, які загинули, прийшли до нас 20 років тому і за цей час стали професіоналами. Це велика втрата. І чим складніша техніка, тим довше буде тривати навчання», – каже Гринюк. Водночас друкарня та видавництво продовжують працювати. Ракети влучили в палітурний цех, який є лише однією з багатьох ланок виробництва книг. Всі інші цехи працюють, а тому потрібно відсутню ланку перекрити. Зараз «Фактор-Друк» намагається працювати на субпідряді з іншими друкарнями, які розташовані в Харкові. Але вони також завантажені. Увечері 23 травня одразу після трагедії директор відділу комунікацій Міжнародного фонду «Відродження» О. Кульчицький написав на своїй сторінці соціальної мережі X, що вони нададуть терміновий грант з резервних коштів видавництву Vivat. Гендиректорка видавництва Ю. Орлова пояснила, що ці кошти спрямують на друк книг, які було знищено російськими ракетами. Наразі видавництво веде перемовини з фондом про всі аспекти цього гранту. Орлова також поділилася, як в перші дні після трагедії українці підтримали видавництво. Ця підтримка помітна, адже лише в інтернет-магазині Vivat оформили 22 тисячі замовлень. Про допомогу у відновлення друкарні у своєму публічному зверненні заявив також Президент України В. Зеленський. Він направив доручення Міністерству економіки України й регіональній владі Харківської області щодо допомоги у відновленні роботи друкарні й загалом підтримки галузі на державному рівні. Водночас Орлова зазначає, що в Україні немає закріпленого механізму, який дозволяє державі допомагати приватним підприємствам фінансово. Тому це допомога радше на перспективу. Наразі видавництво і друкарня розраховують найбільше на підтримку від іноземних організацій та надання грантів. І чекати довго не довелося. Фонд відомого філантропа Говарда Баффета The Howard G. Buffett Foundation профінансує відновлення друкарні «Фактор-Друк», про це повідомив голова Харківської ОВА О. Синегубов. Типографію планують відновити за 4–5 місяців. Але тут постає питання: чому говорять про відновлення типографії, а не

про релокацію в центральні чи західні області України? Харків щодня обстрілюють. На що розраховують власники стратегічного підприємства (а держзамовлення підручників робить його стратегічним об'єктом, хоча це й приватний бізнес), яке так близько до кордону з росією? Чому за 2,5 року жодна типографія не релокувалася? PR-менеджерка видавництва «КСД» Т. Рябченко пояснила, що представники галузі хочуть попри все залишатися в Харкові: «Це реальність, це вибір людей галузі – жити в Харкові. Таке наше геополітичне розташування, це 40 кілометрів до Белгорода. Ми не можемо це виправити». Представники галузі заявляють, що попри всю небезпеку релокація виробництв неможлива через кілька причин. Перша причина – найкращі спеціалісти живуть у Харкові. І меншість готова переїжджати. А набрати нових людей в інших регіонах через оголошення неможливо, оскільки навчання займає кілька років. Це дуже складна і специфічна робота. Друга – специфічність виробництва. Офсетний друк – це високотехнологічне виробництво. Кожна машина потребує специфічного фундаменту, відповідного клімату та спеціальної води. Створити такі умови в іншому приміщенні дуже складно і дуже дорого. Третя – логістика. Одні з найбільших друкарень працюють у Харкові, тому в багатьох видавництвах офіси і склади також там. Все зав'язано на одному місті. Крім «Фактор-Друку», через обстріли росіянами постраждали й інші друкарні. Зокрема 20 березня 2024 року згоріла друкарня «Гуров і К». Тут друкувалися книжки видавництв «Ранок», «Час майстрів», «Крокус», видавничого дому «Школа», пазли Dodo тощо. Унаслідок обстрілу постраждала не лише будівля, також зруйновано вцінт обладнання і спалено книжки. Того дня повністю знищили і типографію «Аврора», яка працювала в тій же будівлі поверхом нижче. У липні 2022 року від російських обстрілів у Харкові постраждав «Будинок друку». А на Великдень було пошкоджено друкарню «Юнісофт». За інформацією видання «Читомо», протягом 2022 року постраждали також приміщення видавництв «Ранок», «Тези», «Жорж», «АССА», «Фоліо», «Блим-Блим», «Видавництво Жупанського», «Віхола», «Мольфар», «ПЕГАС», «Час майстрів», «Парасолі», групи «Основа», 4matas та інших. У Харкові продовжують працювати видавництва «Ранок», «КСД», «Жорж», «Фоліо», «АССА», «Фабула», частина команди Vivat, зокрема їхні склади. У межах Книжкового Арсеналу відбулася панельна дискусія «Як перетворити виклики українського книжкового ринку на перемоги?», в межах якої співзасновниця видавництва «Віхола» І. Замоцна повідомила, що 2025 року вартість книг може вирости до 50%. Про здорожчання продукції повідомляють й інші гравці ринку. На це безпосередньо впливає вартість паперу та інших матеріалів, наявність і ціна електроенергії, логістичні витрати, курс гривні й пропускна здатність кордону. Засновник київської типографії «Від А до Я» І. Болгов також прогнозує проблеми з постачанням підручників у школи на 2024/2025 рік, скорочення великих накладів книжкової продукції у цілому через брак виробничих потужностей. Середні й малі накладки також постраждають, але не суттєво. Водночас засновник типографії наголошує, що друкарень, які можуть виготовляти книжкову продукцію, в Україні достатньо, тому сильно хвилюватися не потрібно. Докладніше:

<https://sensormedia.com.ua/culture/misyacz-bez-drukarni-faktor-druk-perspektyvy-i-ryzyky/>

Охорона культурної спадщини

ЄС заборонив росії проводити операції із викраденими з України культурними цінностями. – «Європейська правда»

ЄС увів санкції проти росії щодо заборони ввезення та продажу незаконно вивезених історичних та культурних цінностей з України. Це чотирнадцятий пакет санкцій. Згідно із затвердженим рішенням, забороняється придбання, ввезення, передача та експорт українських об'єктів культурної цінності та інших об'єктів, що мають археологічне, історичне, культурне, релігійне значення або становлять наукову рідкість, якщо є достатні підстави вважати, що вони були незаконно вивезені з України. Докладніше:

<https://kultura.rayon.in.ua/news/716859-es-zaboroniv-rosii-provoditi-operatsii-iz-vikradenimi-z-ukraini-kulturnimi-tsinnostyami>

Прокуратура просить суд розірвати інвестиційний договір на реконструкцію будинків на київському Подолі. – Таміла Баранівська

Київська міська прокуратура просить суд розірвати інвестиційний договір на реконструкцію будинків по вул. Хорива, 2. Це потрібно зробити, щоб зберегти пам'ятку – Садибу Дмитрієва. Докладніше:

<https://suspilne.media/kyiv/775467-prokuratura-prosit-sud-rozirvati-investicijnij-dogovir-na-rekonstrukciu-budinkiv-na-kiivskomu-podoli/>

Бібліотечна справа. Читання

Презентації книг та мінібібліотеки. Гід читацьким сезоном на ВДНГ. – Анастасія Ампілогова

«Літо на ВДНГ» цього року присвячене читанню. У межах читацького сезону в Експоцентрі будуть презентації книг, поетичні зустрічі, діалоги з письменниками та розважальні заходи. Завершиться сезон фестивалем «Книжкова країна», який відбудеться вдруге з 26 по 29 вересня. Одна з головних особливостей цього сезону – мінібібліотеки на кожній локації. Усі охочі можуть взяти книгу, почитати її під час відпочинку. Докладніше про гід місцями Експоцентру та їхніми книжковими добірками:

<https://bit.ua/2024/06/prezentatsiyi-knyg-ta-minibiblioteky-gid-chytatskym-sezonom-na-vdng/>

Електронні книжки стають більш популярними серед українців – причини. – Ропасва Жанна

Останнім часом електронні книги стають більш популярними в Україні, повідомляє видання LIGA.net. Таку тенденцію видавці пов'язують зі зручністю формату, блекаутами та вимушеною еміграцією українців. Фактори, що впливають на популярність електронних книжок: нижча ціна за паперовий варіант (у середньому на 30–40%); зручність і мобільність; перехід більшої кількості людей на українську мову; блекаути. Протягом 2022–2023 рр. електронні книжки купували 17% серед опитаних українців, на відміну від 5% у

2020-му. У «Видавництва 21», «Лабораторії» та «Видавництва Старого Лева» продаж електронних книг становить 15–20% від доходу, в Yakaboo Publishing (разом з аудіокнижками) – 28%, у Vivat – 4,2%. У «КСД» взагалі повідомили, що за п'ять місяців 2024 року продали електронних книг, як за весь 2022 рік, та 65% від 2023-го. Джерело:

<https://bit.ua/2024/06/elektronni-knyzhky-stayut-bilsh-populyarnymy-sered-ukrayintsiv-prychyny/>

Чи викликає блекаут інтерес до читання в українців. – LIGA.net

Динаміка продажу електронних книг протягом 2023-го – початку 2024 років різниться залежно від видавництва. Наприклад, у 2023 році продаж цифрового контенту «Ранок» зріс на 30% проти 2022-го, а у «КСД» спостерігають щорічний приріст удвічі. У застосунку Yakaboo зріс запит на створення корпоративних бібліотек. Кількість компаній, які увімкнули таку функцію, збільшилася вчетверо, пояснює Є. Воловиченко, CEO Yakaboo. А на початок вересня 2024 року прогнозують черговий «сплеск» та підвищення цікавості до електронних книг загалом. «КСД» та «#книголав» не пов'язують зростання інтересу до електронних книг із відключеннями електроенергії. «Блекаут як явище впливає на складність виготовлення паперової книги і її здороження. Чи буде ріст ціни настільки вагомим, щоб споживачі обрали електронну книгу замість паперової, сказати складно. Проте такий варіант розвитку подій – можливий», – пояснює Д. Осколков, директор видавництва «#книголав». У Yakaboo, «Астролябія», «Ранок» та «Абук» не заперечують зростання інтересу до електронних книг у цей період. Аргумент – досвід блекаутів 2022 року. Наприклад, інтерес до електронних видань «Астролябія» зріс приблизно на 50–70% взимку–восени 2022 року. З іншого боку, видавництво електронних книг Olean вже помітило спад продажу з новою хвилею відключень світла. Засновниця видавництва О. Новіцька припускає, що за тривалої відсутності світла люди максимально економили заряд гаджетів, відтак менше книжок купують і читають. Докладніше:

<https://kultura.rayon.in.ua/news/716972-chi-viklikae-blekaut-interes-do-chitannya-v-ukrayintsiv>

Як формується ціна електронної книжки в Україні: пояснення видавців. – LIGA.net

Вартість виготовлення електронної книги виробник формує відповідно до своїх витрат, тому така книжка лише на 30–40% дешевша за паперову. Так, гендиректорка видавництва Vivat Ю. Орлова зазначила, що з низки причин значне здешевлення електронної книжки у порівнянні із паперовою неможливе навіть попри відсутність витрат на папір. «У майданчиків, які продають електронний контент (Google Books, Apple Books, Amazon тощо), досить висока комісія – до 60% від роздрібної ціни. А правовласники накладають на електронні книжки роялті – 25–40% від отриманого видавництвом доходу від продажів. Для порівняння: роялті за паперові книжки – у середньому 8–12%. Тому значне здешевлення електронної книжки у порівнянні з паперовою – неможливе», – пояснила видавчиня. Окрім роялті та комісії, у ціну електронної

книги також закладають вартість ліцензії, витрати на оформлення книги (верстку, редактуру, переклад тощо), дохід видавця, податки, оплату роботи працівників, витрати на рекламні кампанії тощо. «Вартість виготовлення електронної книги формує виробник відповідно до своїх витрат. Як правило, ціна електронної книги на 40% нижча за паперову. Тобто, по суті, віднімається ціна друку», – зазначив своєю чергою CEO Yakaboo Є. Воловиченко. Також він зауважив, що пропорції ціни можуть варіюватися залежно від жанру, обсягу книги, популярності автора тощо. Джерело:

<https://espreso.tv/kultura-yak-formuetsya-tsina-elektronnoi-knizhki-v-ukraini-poyasnennya-vidavtsiv>

Підтримка України у світі

У Варшаві і Вроцлаві скасували виступи джазового музиканта Авішая Коена через участь у фестивалі в росії. – Поліна Горлач

Польський фестиваль Jazz Around скасував виступ ізраїльського контрабасиста Авішая Коена через його участь у джазовому фестивалі в Москві у червні цього року. «У зв'язку з останніми подіями, пов'язаними з участю Avishai Cohen Trio в московському джазовому фестивалі, що підтримується російським урядом, з поваги до свободи і демократії, до нас та інших артистів, а також з міркувань безпеки – ми вирішили скасувати концерт», – йдеться у повідомленні. Виступ ізраїльського музиканта було заплановано на 28 червня. Організатори додають, що висловлюють «глибоку солідарність» з українцями та підтримують, влаштовуючи благодійні концерти. 24 червня Ethno Jazz Festival у Вроцлаві також повідомив, що скасовує запланований на 3 вересня концерт музикантів. Докладніше:

<https://suspilne.media/culture/775697-u-varsavi-i-vroclavi-skasuvani-zaplanovani-vistupi-dzazovogo-muzikanta-avisaa-koena-cerez-ucast-u-festivali-v-rosii/>

Випуск підготував

Зворський А. С.,

головний бібліограф відділу НАУІ

Інформцентру з питань культури та мистецтва;

тел.: 093-415-89-30; електронна адреса: info_nplu@ua.fm